

स्वच्छिन्ना

विषयः संस्कृतम् कक्षा - सप्तमं शिक्षकः रमेन्द्र मा

चतुर्थः पाठः ; हास्यकविसम्मेलनम्

1. पाठान्तर्गत अन्वयपदानि -

उपरि = ऊपर,

अधः = नीचे

अर्च्यैः = जीर से

नीचैः = नीचे से

बहिः = बाहर

अलम् = न करे

कदापि = कभीभी

अन्तः = भीतर

पुनः = फिर

कुत्र = कहाँ

कदा = कब

शक्य = शक्यार

2. मञ्जूषात अन्वयपदानि चित्वा वाक्यानि पूरयत -

अलम्, अन्तः, बहिः, अधः, उपरि

(क) वृक्षस्य श्वगाः वसन्ति। (ख) विवाहेन।

(ग) वर्षकाले गृहात् मा गच्छेत्। (घ) मञ्चस्य श्रोतारः

उपविष्टाः सन्ति। (ङ) छात्राः विद्यालयस्य प्रविशन्ति।

उत्तराणि - (क) उपरि (ख) अलम् (ग) बहिः (घ) अधः (ङ) अन्तः

3. अशुद्ध पदं चिनुत -

उत्तराणि

(क) गमन्ति, यच्छन्ति, पृच्छन्ति, धावन्ति - (गमन्ति)

(ख) शमेण, गृहेष्वा, सर्पेण, गजेण - (गजेण)

(ग) लतया, मातया, शमया, निशया - (मातया)

(घ) लते, शमे, माते, पिये - (माते)

(ङ) लिखन्ति, गर्जन्ति, फलन्ति, सैवन्ति - (लिखन्ति)

4) समानार्थक पदानि:

पाप्य - लब्धवा, कुशलाः - दक्षीः, हर्षस्य - प्रसन्नतायाः

हृष्टस्य - शरीरस्य, वैद्यम् - चिकित्सकम् ॥

5) पञ्चानाम् उत्तराणि लिखत -

(क) मञ्चे कति बालकवयः उपविष्टाः सन्ति?

(ख) के कौलाहलं कुर्वन्ति?

(ग) गजाधरः कम् उद्दिश्य काव्यं प्रस्तौति?

(घ) तुन्दिलः कस्य उपरि हस्तम् आवर्तयति?

(ङ) लोके पुनः पुनः कानि भवन्ति?

(च) किं कृत्वा घृतं पिबेत्?

उत्तराणि:-

(क) चत्वारः

(ख) श्रोतारः

(ग) वैद्यं

(घ) तुन्दस्य

(ङ) शरीराणि

(च) ऋण

अभ्यास

विषयः संस्कृतम् कक्षा - सप्तमं शिक्षकः रमेश्चन्द्र झा

-चतुर्थः पाठः ; हास्यकविसम्मेलनम्

1. पाठान्तर्गत अण्यथपदानि -

उपरि = ऊपर,	अधः = नीचे	उर्ध्वैः = जोर से
नीचैः = नीचे से	बहिः = बाहर	अलम् = न करे
कदापि = कभीभी	अन्तः = भीतर	पुनः = फिर
कुत्र = कहाँ	कदा = कब	स्कन्धा - स्कन्धार

2. मञ्जूषात अण्यथपदानि चित्वा वाक्यानि पूरयत -

अलम्, अन्तः, बहिः, अधः, उपरि

(क) वृद्धस्य श्रमाः वसन्ति। (ख) विवाहेन।

(ग) वर्षकाले गृहात् सा गच्छति। (घ) मञ्जुस्य श्रोतारः

उपविष्टाः सन्ति। (ङ) छात्राः विद्यालयस्य प्रविशन्ति।

उत्तराणि - (क) उपरि (ख) अलम् (ग) बहिः (घ) अधः (ङ) अन्तः

3. अशुद्ध पदं चिनुत -

(क) गमन्ति, यच्छन्ति, पृच्छन्ति, धावन्ति - (गमन्ति)

(ख) शमैणः, गृहैषा, सर्पेण, गजेण - (गजेण)

(ग) लतया, मातया, शमया, निशया - (मातया)

(घ) लते, शमे, माते, पित्रे - (माते)

(ङ) लिखन्ति, गर्जन्ति, फलन्ति, सैवन्ति - (लिखन्ति)

4) समानार्थक पदानि:

प्राप्य - लब्ध्वा, कुशलाः - हृष्टाः, हृषस्य - प्रसन्नताया
हृदस्य - शरीरस्य, वैद्यम् - चिकित्सकम् ॥

5) प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

(क) मञ्जु कति बालकवयः उपविष्टाः सन्ति?

(ख) के कौलाहलं कुर्वन्ति?

(ग) राजाधरः कम् उद्दिश्य काव्यं प्रस्तौति?

(घ) तुन्दिलः कस्य उपरि हस्तम् आवर्तयति?

(ङ) लोके पुनः पुनः कानि भवन्ति?

(च) किं कृत्वा घृतं पिबेत्?

उत्तराणि:-

(क) चत्वारः (ख) श्रोतारः (ग) वैद्यं

(घ) तुन्दस्य (ङ) शरीराणि (च) ऋण